

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tečaj X.

V saboto 20. marca (ranoživna) 1852.

List 23.

Narodna pesmica iz Poljan od Kupe.

Zapisal kakor čul Marko Kobé.

Brata prošnja.

Igrala sta se bratca dva,
Jeden oženjen, drugi ne.
Mlaji starejmu veli:
Oženi ti mene, bratac moj!
Ja bi te ženil rad prerad,
Ali te nemam dobro kje,
Ako te nečo k Anici.
Anica prošla prek morja
Žlahne oprave kupovat.
Ančina mati pak veli:
»Koji će mojo hčer imat,
Trebam mu beli grad zidat
Iz drobnega kamena
Iz belega bisera,
Kud se bo Ane šetala
Od moj'ga grada do svoj'ga«.

Ter kajte in se vam bo odperlo.

Razodel sim bil v 16. listu „Novic“ živo in občno željo po nižji ceni soli, in si skazati prizadjal, da bi se nam brez posebne državne škode ta želja dopolniti zamogla in bi se nam tudi gotovo dopolnila, če bi se le vladarstvo silne potrebe in nadlog, ki iz dragine soli izvirajo, v živo, kakor je, prepričati zamoglo.

Kako pa da sim resnico zadel, da nisim po vetru mahal, da nisim kake zmišljave govoril, ampak da sim nar bolj skelečo rano dežele odkril in prav iz serca ljudstva, še posebno pa siromakov, katerih je povsod po svetu več, kakor bogatinov, bil besedo povzel, mi pričajo zahvalne pisma, ki sim jih od meje do meje dežele dobil, da sim to potrebo očitno razodel.

Ker imajo pa časniki med drugim tudi ta imenitni namen: da po njih vlada zve spodobno nanzanjene želje in potrebe svojih podložnikov, brez kteriga zvedenja jim, če je še tako dobrotljiva in milostna, pomagati ne more, — in ker se nadjam, da moj omenjeni in iz serca jezero in jezero deželanov izusteni zdihlej ni odšel bistrimu očesu našiga slavniga deželnega poglavarja, ki se je o spoznanih potrebah že tolikrat miliga pomočnika skazal, se s tolikanj večim zaupanjem še enkrat obernem na njegovo milo serce: naj bi blagovolil naše potrebe in nadloge višji oblasti nanzaniti, in se kakor skerben oče nam za pomoč potegniti! Če bi mu obveljalo, bi si on s tem veden spominik hvaležnosti postavil, ker bi tako deželi nepopisljivo veliko dobriga naklonil, veliko nadlog pa in zlegov bi od nje odvernul, ktere iz pre-

visoke cene soli izvirajo. V pojasnjenje poslednjiga in kako po soli ljudstvo hrepem, hočem iz mnogih le en sam izgled povedati, ki se je pred nekterimi leti na Notrajnskimi pri Babnimpolji (Babenfeld) primeril, kakor mi ravno nek prijatelj zdihovaje piše. Hodili so namreč marsikteri prebivavci iz Notrajnskiga iz silne potrebe memo Babnopolja skrijev po prepovedani poti na Horvaško soli kupovat, ker so jo ondi nekaj boljši kup dobivali; alj enkrat so jih mejni stražniki ponoči na prepovedani poti zasačili, in primerilo se je, da ena žena, uboga mati več otrok, je bila vstreljena, ktera je bila le 6 funtov soli kupila, ker je iz ubožtva ni mogla več kupiti. Colnar iz Prezida, unkraj Babnopolja, je mogel po obstoječi zapovedi vjeto horvaško sol pokončati. Dal jo je torej v globok jarek ondi vsuti, da bi jo voda končala, in lej! iz Prezida soli stradajoče žene, ki so svoj živež iz ubožtva neslan vživale, to viditi, so z nevarnostjo življenja v jarek planile in osoljeno vodo z dlanmi zajemale in jo serkale! Več prič, ki so to namero gledale, je mende še živih. — Ako je potreba soli že takrat taka bila, kako je še le sedaj o tako slabih letinah. — Spet od druge daljne strani dežele mi piše prijatelj, da je med ljudstvom glas in želja, da bi nekteri raji še tlako delali, če bi se le cena soli ponižala!

Oj gotovo bi, kakor je bilo že rečeno, milostna vlada tako goreče želje svojih podložnikov dopolnila, če bi se le v živo te potrebe prepričati zamogla, ktero so naši deželni stanovi v letu 1848, kolikor je nam znano, kot prvo prošnjo Krajske dežele razodeli, spoznavši njeno resničnost. Mi pa se kakor otroci do očeta oberremo s prošnjo sedaj na našiga deželnega gosp. poglavarja: naj bi z oziram na hude letine milostna vlada nam nekoliko to nadomestila, kar so nam uime in nevihte vremena nemilo vzele!

Zaplana 9. marca 1852.

J. Plemelj.

Kako v tacih krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kapnice napraviti.

(Dalje.)

Da se kapnica z vodo preskerbi, je treba od vsih bližnjih strani deževnico in snežnico v njo napeljati. V ta namen se naredé ob kapu streh lesen ali pa kositarjasti žlebovi, da vodo lové, — po zemlji se napravi kanal (flès) po potrebi eden ali več, da po njih voda iz pred imenovanih žlebov v kapnico doteka. Tudi ti kanali morajo skerbno zidani, pa v svetlobi en čevelj široki in en čevelj